

Drets humans

Codi: 100285
Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500246 Filosofia	OT	3	0
2500246 Filosofia	OT	4	0

Professor/a de contacte

Nom: Marta Tafalla González
Correu electrònic: Marta.Tafalla@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: espanyol (spa)
Grup íntegre en anglès: No
Grup íntegre en català: No
Grup íntegre en espanyol: Sí

Equip docent

Marta Tafalla González

Prerequisits

Es recomana tenir coneixements d'ètica filosòfica, preferiblement haver cursat ja alguna assignatura d'ètica i/o filosofia política.

Algunes de les lectures obligatòries del curs estan en anglès, per tant cal poder llegir en aquesta llengua.

Objectius

L'objectiu central de l'assignatura és oferir una introducció a l'estudi dels Drets Humans des d'una perspectiva filosòfica. Es presentaran els principals problemes filosòfics que plantegen els Drets Humans, tant en la seva vessant més teòrica, com en la seva aplicació pràctica, i es discutiran les possibles solucions, tot analitzant arguments i conceptes.

Malgrat que s'introduiran alguns elements de la història dels Drets Humans, necessaris per entendre millor la situació actual, el curs es concentrarà en el debat filosòfic contemporani. Analitzarem i discutirem quina és la funció dels Drets Humans en la nostra societat, els diferents tipus de Drets Humans, la seva potencial universalització, els conflictes entre drets i les possibles fonamentacions filosòfiques dels Drets Humans. També analitzarem i discutirem alguns articles recents que aborden l'extensió dels drets més enllà de l'espècie humana, i prestarem una especial atenció al problema més greu del segle XXI: la catàstrofe ecològica, que ens obliga a repensar els drets fonamentals i com garantir-los en un context d'escalfament global, contaminació, destrucció d'ecosistemes i pèrdua de biodiversitat.

Competències

Filosofia

- Analitzar i sintetitzar els arguments centrals dels textos fonamentals de la filosofia en les seves diverses disciplines.
- Aplicar els coneixements de l'ètica als problemes morals de la societat, i valorar les implicacions sobre la condició humana dels canvis en el món de la tècnica contemporània.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.
- Reconèixer i interpretar temes i problemes de la filosofia en les seves diverses disciplines.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar els conceptes ètics centrals en els dilemes morals del present.
2. Buscar, seleccionar i gestionar informació de manera autònoma, tant en fonts estructurades (bases de dades, bibliografies, revistes especialitzades) com en informació distribuïda a la xarxa.
3. Construir arguments ètics amb rigor i identificar i defensar arguments ètics i distingir-los dels incorrectes
4. Discriminar els trets que defineixen el lloc d'un autor en el context d'una problemàtica i reorganitzar-los en un esquema coherent.
5. Distingir i esquematitzar el contingut fonamental d'un text filosòfic.
6. Dominar en el grau necessari els idiomes rellevants per a la pràctica professional.
7. Establir relacions entre ciència, filosofia, art, religió, política, etc.
8. Justificar la validesa d'una posició ètica determinada, en el context dels problemes del món actual.
9. Llegir comprensivament textos filosòfics bàsics.
10. Organitzar el temps i els propis recursos per a la feina: dissenyar plans establint prioritats d'objectius, calendaris i compromisos d'actuació.
11. Ponderar la importància filosòfica dels diversos factors presents en els conflictes socials de l'actualitat.
12. Reconèixer, amb mirada experta, referents filosòfics del passat i del present i avaluar-ne la rellevància.
13. Relacionar els elements i els factors propis de textos de la tradició filosòfica
14. Resoldre problemes de manera autònoma.

Continguts

PROGRAMA Y LECTURAS OBLIGATORIAS

TEMA 1. DERECHOS HUMANOS: CONCEPTOS FUNDAMENTALES

- 1.1. Definición y funciones de los Derechos Humanos
- 1.2. Origen y carácter histórico. Ideas filosóficas en las que se basan los Derechos Humanos
- 1.3. La clasificación de los Derechos Humanos en tres generaciones, y la clasificación tipológica
- 1.4. Los Derechos Humanos, la ley y el Estado
- 1.5. Principales declaraciones de Derechos Humanos a lo largo de la historia
- 1.6. ¿Es necesario y/o posible fundamentar filosóficamente los Derechos Humanos?

Lecturas:

- James Nickel, "Human Rights", *The Stanford Encyclopedia of Philosophy*, Edward N. Zalta (ed.), 2013.
- Diversas declaraciones históricas de Derechos Humanos.
- Juan Antonio Rivera, "Una epopeya del progreso moral", reseña del libro de Steven Pinker, *Los ángeles que llevamos dentro. El declive de la violencia y sus implicaciones*, en *Revista de Libros*, Mayo de 2013.
- Txetxu Ausín, "Tomando en serio los derechos de bienestar", *Enrahonar*, num 40/41, 2008.

TEMA 2. ¿DERECHOS MÁS ALLÁ DE LA ESPECIE HUMANA?

Lecturas:

- Peter Singer, *Liberación Animal*, Taurus, 2011 (1975). (fragmento)
- Sue Donaldson & Will Kymlicka, *Zoopolis. A Political Theory of Animal Rights*, Oxford University Press, 2011. Trad: *Zoópolis. Una revolución animalista*, Errata Naturae, 2018. (fragmento)
- Val Plumwood, "Being Prey", en *The Ultimate Journey*, 2000.
- Paula Casal, "El planeta sin los simios", *Revista de Bioética y Derecho*, num 8, 2006.

Material complementario:

- Núria Almiron, "Defensa dels animals i ideologia política", conferencia en el Ateneu de Barcelona:
<https://www.youtube.com/watch?v=RfoJHg1H9Yc&t=133s>

TEMA 3. DERECHOS HUMANOS Y ÉTICA ECOLÓGICA

Lecturas:

- Vandana Shiva, *Manifiesto para una democracia de la tierra*, Paidós, 2006. (fragmento)
- Jorge Riechmann, "El calentamiento climático. Un desafío civilizatorio", *Dilemata*, num 6, 2011.
- Andrew Brenann & Yeuk-Sze Lo, "Environmental Ethics", *The Stanford Encyclopedia of Philosophy*, Edward N. Zalta (ed.), 2011.
- Andrew Light & Holmes Rolston III (ed.), *Environmental Ethics. An Anthology*, Blackwell, 2003. (fragmento)

Materiales complementarios:

- Vandana Shiva, "Sembrar la libertad", conferencia en el CCCB:
<http://www.cccb.org/es/multimedia/videos/sembrar-la-libertad-la-humanidad-en-la-enrucijada-evolutiva/228342>
- George Monbiot, debate con Carlos Delclós en el CCCB:
<http://www.cccb.org/ca/multimedia/videos/conversa-amb-george-monbiot/228424>

TEMA 4. ECOFEMINISMO

- Alicia H. Puleo, "Los dualismos opresivos y la educación ambiental", *Isegoría*, num 32, 2005.

Material complementario:

- Alicia H. Puleo, "Ecofeminismo para otro mundo posible", conferencia:
<https://www.youtube.com/watch?v=LQTLUa2dPoA>

(Las lecturas obligatorias estarán disponibles para los alumnos en el campus virtual.)

Metodologia

La metodologia de l'assignatura combina:

SESSIONS LECTIVES A L'AULA

-Sessions teòriques: on s'introdueixen les preguntes fonamentals i s'ofereixen coneixements bàsics per afrontar les lectures.

-Sessions de seminari: on s'analitzen i discuteixen les lectures que els/les alumnes han preparat prèviament de manera autònoma.

Aquests dos tipus de sessions es van alternant al llarg del curs.

És fonamental que els/les alumnes **assisteixin a classe de manera regular** i que **participin activament** en la discussió sobre les lectures.

SESSIONS D'ATENCIÓ ALS ALUMNES AL DESPATX

-Tutories: aquells/es alumnes que tinguin dubtes sobre els continguts i les lectures del curs, o que vulguin aprofundir en aspectes particulars, podran adreçar-se al despatx de la professora en les hores d'atenció.

-Tutories per a l'elaboració del treball: el treball sobre un tema de l'assignatura, que és una de les tres proves en què consisteix l'avaluació, haurà de passar, com a mínim, per una sessió de tutories.

DURANT TOT EL CURS

-Ús del campus virtual: l'assignatura farà ús del campus virtual per penjar-hi esquemes de les sessions teòriques, les lectures obligatòries i altres materials complementaris. També per informar sobre qüestions relacionades amb l'assignatura.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Sessions teòriques i sessions de seminari on es discuteixen les lectures, dirigides per la professora	45	1,8	1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12
Tipus: Supervisades			
Tutories al despatx en les hores d'atenció als alumnes, per resoldre dubtes i aprofundir en aspectes particulars; tutories del treball sobre un tema de l'assignatura	5	0,2	1, 3, 8, 11
Tipus: Autònomes			
Anàlisi de les lectures obligatòries i preparació de les sessions de seminari que tindran lloc a l'aula; consulta de la bibliografia complementària; recerca d'informació complementària; elaboració d'un treball sobre un tema de l'assignatura	92,5	3,7	1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 14

Avaluació

L'avaluació consisteix en tres proves.

La primera és un examen que tindrà lloc a la meitat de curs, i la segona és un examen que tindrà lloc a final de curs. Les dates exactes es donaran a conèixer els primers dies de classe. En els exàmens, caldrà demostrar un coneixement suficient dels continguts treballats en les classes i de les lectures obligatòries, així com capacitat d'anàlisi i reflexió crítica.

La tercera prova consisteix en l'elaboració d'un treball sobre un dels temes tractats a l'assignatura, i la seva presentació oral en un vídeo. Es recomana realitzar aquest treball en grups de 3/4 persones, però si algú prefereix fer un treball individual, el podrà fer. Important: cal pactar el tema amb la professora en una sessió de tutoria. Mentre realitzen el treball, els/les alumnes poden assistir a sessions de tutories amb la professora a les hores d'atenció al despatx. El vídeo es podrà lliurar a la professora en qualsevol moment del curs, i la data límit per entregar-lo serà el dia del segon examen.

Una vegada cada prova hagi estat avaluada, i la nota penjada al campus virtual, els/les alumnes que ho desitgin podran anar al despatx de la professora durant les hores d'atenció, i demanar una revisió.

Els/les alumnes que hagin suspès una, dues o les tres proves, podran presentar-se a reavaluació i recuperar la prova o proves que hagin suspès.

Si un/a alumne/a no s'ha presentat a alguna de les proves, es podrà presentar a reavaluació. Però per poder anar a reavaluació, caldrà haver-se presentat, com a mínim, a dues de les tres proves.

Quan un/a estudiant no hagi realitzat cap de les proves, o bé només hagi realitzat una de les proves, serà considerat/da "no avaluable".

Caldrà aprovar les tres proves per aprovar l'assignatura. La nota final serà la nota mitja de les tres proves.

Es prega als estudiants que usin l'email només per qüestions urgents. La resta de dubtes i problemes es resoldran durant les hores de classe i de despatx. No es realitzaran tutories per email.

Si algun/a alumne/a ha de comunicar-se de forma urgent amb la professora, es prega que no utilitzi el campus virtual, sinó: Marta.Tafalla@uab.cat

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Elaboració de treball i presentació en vídeo	33,3%	2,5	0,1	1, 2, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14
Examen 1	33,3%	2,5	0,1	1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14
Examen 2	33,3%	2,5	0,1	1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14

Bibliografia

LECTURES OBLIGATÒRIES

Estan indicades més amunt, en el programa. Estaran disponibles per als alumnes al campus virtual.

BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTÀRIA

ARTOLA, MIGUEL *Los derechos del hombre*, Alianza, Madrid, 1986.

DE MIGUEL, ANA *Neoliberalismo sexual. El mito de la libre elección*, Cátedra, Madrid, 2015.

DWORKIN, RONALD *Los derechos en serio*, Ariel, Barcelona, 1999.

HAYDEN, PATRICK *The Philosophy of Human Rights*, Paragon House, St Paul, 2001.

MARTÍNEZ DE PISÓN, JOSÉ *Derechos humanos: historia, fundamentos y realidad*, Zaragoza, Egido, 1997.

MENKE, CHRISTOPH y POLLMANN, ARND *Filosofía de los derechos humanos*, Herder, Barcelona, 2010.

PULEO, ALICIA H. *Ecofeminismo para otro mundo posible*, Cátedra, Madrid, 2011.

TAFALLA, MARTA (ed.) *Los derechos humanos en la era de la globalización. Enrahonar*, número monográfico, num 40/41, 2008.

VELASCO, ANGÉLICA *La ética animal. ¿Una cuestión feminista?*, Cátedra, Madrid, 2017.